

چکیده شرح خطبه اول نهج البلاغه

۱. شرحی در اطراف تفسیر و تأویل و محکمت و متشابهات.
۲. چرا برخی از احادیث، ام‌الکتاب شناخته شده‌اند؟
۳. صفت مؤمن به چه کسی داده می‌شود؟
۴. تأویل آیات و احادیث متشابه، از افکار مردم عادی و متعارف آن قدر دور است که درک آنها جز با تعلیم الهی و مداخله خدا ممکن نیست.
۵. راسخون فی العلم چه کسانی هستند؟
۶. تعریف جامع از فرشته در بیان امیرالمؤمنین ع.
۷. احادیثی که تأویل آیات را بیان می‌کند، مربوط به متشابهات است و احادیثی که تفسیر آیات را بیان می‌کند، مربوط به محکمت است.
۸. متشابهات، از طریق محکمت قابل کشف نیستند بلکه ماوراء وجودی محکمت‌اند.
۹. وظیفه ما در قبول متشابهات و قضاوت درباره آنها چیست؟
۱۰. دلیل رسوخ راسخین در علم و حکمت، منوط و مربوط به ایمان کامل به عالم غیب است.
۱۱. وسیله خداشناسی، خود خداوند متعال است، نه فکر ما انسانها یا وسایل دیگر.
۱۲. نظریات اشراقیون و مشائیون در اعتقاد به خدا و سایر مغیبات.
۱۳. در تعریف علم گفته‌اند: لیس العلم بکثره التعلیم بل هو نور یقذفه الله فی قلب من یشاء. یعنی علم نوری است که خدا در قلب بندگان خود می‌اندازد و با آن نور، حقایق را می‌بیند و لاغیر.
۱۴. حرکت به سوی حقایق به کیفیت استدلال طریقه اهل مشاء است، و به کیفیت نورانیت قلب طریقه اهل اشراق است.
۱۵. بهتر است از ایراد و ادخال فلسفه یونان در شرع مقدس اسلام خودداری شود.
۱۶. کیفیت استدلال و احتجاج ائمه اطهار ع در اثبات وجود خدا و حقایق غیب.
۱۷. بیان اختلاف دو روش احتجاج و جدال.
۱۸. پیدایش کوچک‌ترین و ساده‌ترین تغییر، سه حقیقت لازم دارد: عامل تغییر دهنده، موجود تغییرپذیر و اصلی که با اضافه و یا منهای آن تغییر صورت می‌گیرد.
۱۹. آیا می‌توان منکر اصل تغییر و ظهور تغییرات شد یا چاره‌ای جز اعتقاد به این اصل نیست؟
۲۰. مراسم حج را حج نامیده‌اند زیرا انسان را به ملاقات و زیارت خدا می‌رساند و انسان را مستحق وصول به وعده الهی می‌گرداند.

۲۱. نظر مولا امیرالمؤمنین در ردّ مبدئیت وجود خدا.
۲۲. ترجمه روان خطبه اول نهج البلاغه.
۲۳. کیفیت پیدایش آسمان و زمین.
۲۴. کیفیت خلقت فرشتگان.
۲۵. همه جا خدا می گوید: کار خود را به خدا واگذار کن و خدا را وکیل خود قرار بده. چرا؟
۲۶. خط تکامل و حرکت به سوی خدا، از موی باریک تر و از شمشیر برنده تر است.
۲۷. تفویض چیست؟
۲۸. دلیل عقلی عجز انسان از حرکت در خط تکامل.
۲۹. توصیف اولیت و آخریت خدا در بعضی آیات، مانند: هو الاول و الاخر و الظاهر و الباطن.
۳۰. وضعیت ذاتی و وجودی خداوند در مقایسه با خلائق.
۳۱. بیان هدف خدا از خلقت عالم و آدم.
۳۲. کیفیت ظهور ماده و تحولات آن.
۳۳. چرا کمال معرفت به خدا، احساس عجز از معرفت خداست؟
۳۴. معنای واقعی تسبیح خدا چیست؟
۳۵. استدلال امیرالمؤمنین ع در جملات لایدرکه بعد الهمم تا ولا اجل ممدود، در رابطه با عجز انسانها از وصول به مدح و وصف خدا .
۳۶. تفاوت نعت با صفت.
۳۷. حکمت پیدایش بادهای و هوا و هر نوع عامل محرکی که در باطن و ظاهر عالم موجود است.
۳۸. بیان تعریف فطرت.
۳۹. عامل تحریک و تحرک هواها چیست؟
۴۰. بیان حضرت امیر ع "جعل فی الارض رواسی ان تمید بکم"، در معرفی کوهها و خاصیت وجودی آنها.
۴۱. تشابه اولیای خدا در جوامع بشری با کوهها.
۴۲. توبه خدا بر توبه انسان، مقدم است یعنی چه؟!؟
۴۳. عمل و یا صفتی که مایه استحقاق توفیق می شود چیست؟
۴۴. کیفیت پیدایش معرفت به خداوند متعال و راه وصول به این معرفت.
۴۵. تعریف اصل توحید و مقابل آن، شرک.
۴۶. چرا اصل توحید را اصول دین شناختند؟

۴۷. حکمت این که کفار از اعمال خیر خود مثل خدمات اجتماعی بهره آخرتی نمی‌برند چیست؟
۴۸. لزوم ایجاد اتحاد و مسؤولیت بین افراد بشر.
۴۹. با چه مسائل و وسائلی رشته اتحاد و وحدت مردم به یکدیگر محکم می‌شود و اصل توحید به ثمر می‌رسد؟
۵۰. کیفیت پیدایش توحید و اتحاد بین انسان‌ها.
۵۱. انسان می‌تواند تشابه صفتی و اخلاقی با خداوند متعال داشته باشد.
۵۲. واحد شدن با اعداد کثیر و واحد کردن افراد متعدد و مختلف، یک وظیفه دینی و الهی است.
۵۳. منافع مطلوب برای هر فرد در وحدت و اتحاد.
۵۴. ارقام نعمت‌های الهی بین خود و خدا سه نوع است که هر نوع در ذات خود، بی‌نهایت است.
۵۵. تعریف اخلاص و ویژگی بندگان مخلص خدا.
۵۶. منظور اخلاص در نظر امیرالمؤمنین ع در جمله کمال توحیده الاخلاص له، چیست؟
۵۷. آیا جایز است ایجاد عذاب‌ها و محرومیت‌ها را مثل نعمت‌ها، فعل خدا بدانیم؟
۵۸. حکمت بیان کلمه اعوذ بالله در برابر بسم الله .
۵۹. کیفیت پیدایش عذاب‌ها و نقش خداوند متعال در ایجاد این عذاب‌ها.
۶۰. تفاوت دو صفت رحمانیت و رحیمیت خداوند متعال.
۶۱. بدترین و بزرگ‌ترین نوع عذاب، عذاب آتش است. چرا؟
۶۲. خداوند، برابر اعمال خود، مسؤولیت ندارد ولیکن مردم، برابر اعمال خود، مسؤولیت دارند. چرا؟
۶۳. انسان‌های کافر و منافق، فقط هفتاد یا هشتاد سال عمر خود را گناه کرده‌اند، چگونه بایستی تا بی‌نهایت زمان معذب باشند و یا انسان‌های مؤمن و صالح، مدت عمر خود اطاعت کرده‌اند، چگونه تا بی‌نهایت در بهشت، متنعمند؟
۶۴. صفات خدا عین ذات است یا زائد بر ذات؟ رابطه صفات با ذات مقدس چگونه و چطور است؟
۶۵. خداوند متعال از خلق خود، تعبیر به سایه می‌کند. می‌فرماید: الم تر الی ربک کیف مد الظل.
۶۶. بیان وضعیت وجودی خداوند متعال.
۶۷. مخلوقات اثر ارادی خدا هستند نه اثر ذاتی او.
۶۸. بیان معنی زمان و موجودیت آن بر طبق این فرمایش امام ع سبق الاوقات کونه و العدم وجوده.
۶۹. زمان پیدایش اسم و صفت برای خدا و اثبات حدوث آنها.
۷۰. تعریف یکی از اسماء ذاتی خدا بنام الله.

۷۱. آیا پذیرفته شدن عبادات تنها به شرط اخلاص است؟
۷۲. نحوه ارتباط یافتن اخلاص کامل به نفی صفات.
۷۳. کسی که خدا را به دلیل آن اسم و صفتی که در او خوف و طمع به وجود آورده است پرستش نماید، غیرخدا را پرستیده است.
۷۴. تعریف توحید و اخلاص کامل.
۷۵. ارتباط انسان با خداوند متعال، فقط و فقط از مسیر صفات نیک و فضائل علمی و اخلاقی قابل ظهور است.
۷۶. لازم است انسان در ارتباط با ذات خدا، صد درصد بی‌هدف باشد. یعنی چه؟
۷۷. ویژگی انسان‌های غیر مخلص.
۷۸. راه‌های شناسایی خدا از طرق مختلف.
۷۹. تعریف امیرالمؤمنین ع در رابطه با وجود خدا.
۸۰. آیا خدا هم با تهدید و تطمیع، انسان‌ها را وابسته به خود می‌کند.
۸۱. معرفتی که پیدایش آن به اراده انسان است.
۸۲. اثبات این موضوع که شناسایی ذات خداوند متعال فقط به اراده خداوند متعال واقع می‌شود.
۸۳. لیس للانسان الا ما سعی. یعنی انسان، همان چیزی را مالک می‌شود و به دست می‌آورد که برای رسیدن به آن کوشش می‌کند.
۸۴. هرگز خداوند متعال، یک انسان فعال را خواه در جهت حق یا باطل، محروم نمی‌گذارد.
۸۵. به چه علت پاداش مخلصین رضایت خداوند متعال است؟
۸۶. معرفت به ذات خدا چگونه ممکن است در حالی که همه جا از لسان آیات و روایات این طور کشف می‌کنیم که این یک مسأله‌ای محال و ممتنع است؟
۸۷. آن میدان که در اختیار انسان‌ها قرار می‌گیرد تا در آن میدان، توسن فکر خود را برانند چه میدانی است و از کجا تا کجا ادامه دارد؟
۸۸. اولین چیزی که مبداء پیدایش مخلوقات بوده چه بوده یا اولین اصلی که خدا آفرید چه بوده؟
۸۹. خداوند متعال چه اجر و ثوابی برای اهل اخلاص در نظر گرفته است؟
۹۰. نتایجی که از مسیر ذکر و دعا و یا سحر و جادو و یا ریاضت‌ها به انسان‌ها می‌رسد عنایت الهی است نه این که نتایج علم و ریاضت باشد.
۹۱. انسان‌های مؤمن و متعادل بایستی در دنیاداری و آباد کردن زندگی از کفار پیشرفته‌تر و در مسیر زهد و قداست و روحانیت از مرتاضان بهتر و پیشرفته‌تر باشند چرا؟

۹۲. صفات خدا گاهی ریشه در ذات خدا و گاهی ارتباط با خلق خدا پیدا می‌کند.
۹۳. اثبات این که صفات خدا به معنای مخلوقات است.
۹۴. یکی از صفاتی که موحدین لازم است برای خدا بشناسند عدم تناهی وجود خداوند متعال و عدم وجود خلاء داخلی و خلاء خارجی در ذات مقدس است.
۹۵. تفاوت سه کلمه عظیم و کبیر و کثیر.
۹۶. توصیف امام صادق ع از روح.
۹۷. انسان یعنی کل آفرینش!
۹۸. انسان در روحانیت متناهی به وجود و نامتناهی به حدود است یعنی چه؟
۹۹. معنای سجده فرشتگان، حاکمیت انسان بر فرشتگان است که خداوند به تمامی فرشتگان دستور می‌دهد آدم را سجده کنند.
۱۰۰. بالاتر و برتر بودن خداوند متعال نسبت به مخلوقات، برتری وجودی است.
۱۰۱. انسان در وجود خود از نظر مادیت و روحانیت نمایشگر دو اصل متناهی به حدود و متناهی به وجود است.
۱۰۲. وجود خداوند متعال احدی الذات است یعنی چه؟
۱۰۳. وجه تمایز بین مجردات با ذات مقدس الهی در چیست؟
۱۰۴. ادعای قرآن در ردّ نظر حلولی مذهب‌ها در استدلال به آیه نفخت فیه من روحی.
۱۰۵. توحید خالص فقط در مکتب اسلام به رهبری ائمه اطهار ع است.
۱۰۶. خدایانی که از طریق وصف و توصیف در تاریخ توحید به وجود آمده‌اند بر سه قسم هستند. خدایان عددی مانند بت پرستان، مبدئی مانند خدای فلاسفه وحدت وجود و خدایان رب النوعی.
۱۰۷. یکی از اسماء قیامت یوم لقاء الله است یعنی روزی که مردم خدای خود را دیدار می‌کنند. این دیدار و ملاقات چگونه و چه طور است؟
۱۰۸. استدلال رؤیت خداوند متعال بوسیله چشم قلب نه چشم سر.
۱۰۹. چرا ما انسان‌ها نمی‌توانیم از طبیعت به ماورا طبیعت سفر کنیم؟
۱۱۰. دلیل ممنوعیت تفکر انسان در ذات خدا از بیان امیرالمؤمنین ع.
۱۱۱. بیان کیفیت ذات مقدس بگونه‌ای که اثبات شود که در آفرینش نمونه ندارد.
۱۱۲. آیا در ذات خدا بین دو حال آفریدن و نیافریدن تغییری پیدا می‌شود؟
۱۱۳. آیا بین اراده و مراد خدا که مخلوقات او هستند فاصله‌ای وجود دارد؟

۱۱۴. حرکات وجودی خدا به چه معنا است؟
۱۱۵. چه طور می شود که خداوند صنایع عجیب و عظیم خود را انجام می دهد بدون این که در اراده خود و یا در حوزه وجود مخلوق خود حرکتی ایجاد کند؟
۱۱۶. چگونه خدا در ظاهر و باطن هر چیزی حضور دارد؟
۱۱۷. آیا ممکن است در ساخت لطیف ترین موجودات عالم ذره ای غفلت و یا نگرانی در ذات خدا پیدا شود؟
۱۱۸. بیان کیفیت حرکت موجودات و مخلوقات خداوند متعال در رسیدن به هدف.
۱۱۹. بیان حرکات تکاملی و جوهری بر پایه حکمت اسلام و قرآن.
۱۲۰. خداوند در کتاب خود از مواد عالم در ابتدای خلقت تعبیر به سایه می کند و می فرماید: الم تر الی ربک کیف مد الظل. یعنی خدای خود را ببین که چگونه سایه را گسترش می دهد تا آن را به صورت یک موجود کامل و عالمی جلوه گر سازد.
۱۲۱. امام ع در تعریف ماده اولیه می فرماید: شیئی و لیس بشیئی. یعنی چیزی نمایش می دهد با این که چیزی نیست.
۱۲۲. بیان حرکات جوهری در لسان فلسفه.
۱۲۳. آیا همه جا کیفیت ها در مسیر کمیت هاست یا این دو از یکدیگر جدا هستند؟
۱۲۴. حرکت جوهری بر طبق حکمت قرآن از مسیر افاضه نور و نیرو و اضافه ماده به ماده پیدا می شود.
۱۲۵. اثبات این موضوع که نیرو و ماده ملازم یکدیگر نیستند، بطوری که هرچه بر حجم ماده اضافه شود بر نیروی آن هم اضافه شود.
۱۲۶. کیفیت باد صرصر که خداوند می فرماید: فارسنا علیهم ریحا صرصر فی ایام نحسات چگونه بوده است؟
۱۲۷. آیا خدا با فشار ذاتی خود موجودات را به حرکت می آورد یا عواملی در دل آنها ایجاد می کند تا براساس آن عوامل، این حرکات و سکانات پیدا شود؟
۱۲۸. غیر انسان هم در طبیعت مانند جمادات و نباتات و حیوانات حرکت دارند و تکامل پیدا می کنند و مانند انسان ها پیر و جوان می شوند؟
۱۲۹. محور اصلی حرکت همه کائنات و موجودات همین انسان است.
۱۳۰. آیا خداوند می تواند انسان را از همان ابتدا کامل بیافریند تا براساس علم کامل، مجهز به صفات و اخلاق کامل باشد و این همه مفسده ها و گناه و معصیت ها و جنگ و کشتارها از او بروز نکند؟

۱۳۱. چرا انسان‌هایی در حال تولد از همان ابتداء عالم و کامل به دنیا آمده‌اند و خداوند پیش از آن که آنها تصمیم و اراده‌ای به کار برند علم و حکمت را در وجود آنها به ودیعه گذاشته و آنها را در کمال مطلق آفریده است؟
۱۳۲. خداوند هنگام قبض روح مؤمن، مردد می‌شود!
۱۳۳. تدریجی بودن آفرینندگی خداوند متعال، در ارتباط با تربیت انسان‌ها است.
۱۳۴. بیان این موضوع که تکامل از طریق اضافه ماده به ماده دیگر و افاضه روح و شارژ بیشتر و بالاتر به ماده انجام می‌گیرد، مخصوص مکتب قرآن است.
۱۳۵. حرکات و سکناات در عالم، برهان و دلیل تعدد مبادی مخلوقات است.
۱۳۶. کیفیت حرکات اشیاء و روابط آنها با یکدیگر از بیان امیرالمؤمنین ع.
۱۳۷. برهان پیدایش خیر و شر.
۱۳۸. هر جا خدا نامی از شیطان می‌برد منظورش انسان منافق و منحرف است.
۱۳۹. تعریف شیاطین انسی و شیاطین جنی.
۱۴۰. با چه برهانی می‌توانیم ثابت کنیم که وجود هر حادثه‌ای در عالم، منطقی و قانونی و به جای خود نافع به حال مردم است؟
۱۴۱. انسان همه جا در دنیا و آخرت به میزان دانایی، توانایی پیدا می‌کند.
۱۴۲. خدایی که منشاء خیر و برکت و محبت برای انسان و بشریت است چگونه راضی می‌شود در برابر بهشت که مصداق رحمت اوست جهنمی بسازد و مدت‌های طولانی و یا تا ابد بعضی انسان‌ها را در آن جهنم حبس کند؟!
۱۴۳. این بیان حضرت علی ع که: احوال الاشیاء لاوقاتها. یعنی خداوند هر کس و هر چیزی را به وقت و زمان خود حواله کرده است یعنی چه؟
۱۴۴. آیا تقدیرات صددرصد طبیعی و انسانی است یا این که خدا عواملی ایجاد می‌کند تا حادثه، هماهنگ با تقدیر خدا باشد؟ (اصالت با تقدیر است یا حوادث - جبر و اختیار)
۱۴۵. آیا خداوند نوابغ روزگار را از همان ابتداء در رحم مادر به کیفیتی می‌سازد که در آینده نابغه هستند یا این که جامعه‌ها و زمان‌ها و مکتب‌ها نابغه‌ها را می‌سازند و می‌پروراند؟
۱۴۶. چرا برخی انسان‌ها از زمان تولد، عالم و کامل به دنیا آمده‌اند؟
۱۴۷. خدا چگونه و از کجا می‌داند که مولود امروز و یا جنینی که در رحم مادر است در آینده از نوابغ روزگار خواهد شد؟

۱۴۸. بنا به فرمایش مولاع در بیان «و غرز غرائزها و الزمها اشباحها». لزوم ایجاد غرایز در وجود انسان چیست؟
۱۴۹. راه درمان حالات غفلت استغفار است.
۱۵۰. بیان مولاع در پرورش غریزه و مقتضیات مادی و مزاجی انسان در شعاع عقل و معرفت.
۱۵۱. تفاوت بین تسبیح حالی با تسبیح مقالی.
۱۵۲. توضیح «و سارعوا الی مغفره من ربکم و جنه عرضها السموات و الارض» از بیان مولاع.
۱۵۳. بیان کیفیت خلقت عالم.
۱۵۴. در جمله «و فتحت السماء فکانت ابوابا». درهای آسمان باز می‌شود، آیا این آسمان، همین فضای در بالای سر ماست که دره‌هایش به روی مردم بسته شده است؟
۱۵۵. تعریف عرش و کرسی خداوند متعال.
۱۵۶. دلایل اجوا و ارجا در قرآن و بیان مولاع: «ثم انشا سبحانه تعالی فتق الاجوا و شق الارجا و سکائک الهوا».
۱۵۷. سه عمل اختصاصی خداوند متعال در جمله «لن یخرج الاشیاء من العدم الا الله و لن یخرجه الی العدم الا الله و لن یجعل الشیء شیئا الا الله».
۱۵۸. رتق و فتق امور به چه معنا است؟
۱۵۹. پیدایش طبیعت و مخلوقاتی که در طبیعت پیدا می‌شوند مبنی بر سه اصل است.
۱۶۰. برهان این حقیقت که اشتغال به کاری، اراده خداوند متعال را از کار دیگر باز نمی‌دارد چیست؟
۱۶۱. تعلق روح به بدن از قبیل تعلق جسمی به جسم دیگر نیست.
۱۶۲. تزاحم و تعانی یا تداخل فقط و فقط صفت مادیات است، در مجردات، تزاحم و تعانی وجود ندارد.
۱۶۳. توارد و تداخل مادیات بر یکدیگر چگونه صورت می‌گیرد؟
۱۶۴. عامل تحریک در وجود انسان، اراده انسان است.
۱۶۵. یکی از اسرار بزرگ طبیعت، جعل ماهیت یا ایجاد حیات و حرکت در موجودات و مخلوقات است.
۱۶۶. اگر نفس انسان یک حقیقت مجرد غیر قابل تجزیه و غیر قابل تبعیض باشد چه طور می‌شود که در خواب‌های عادی و یا خواب مرگ تمام قوا و کمالات خود را از دست می‌دهد؟
۱۶۷. کیفیت خلقت انسان در بیان امام صادق علیه السلام.
۱۶۸. پیدایش علم به کیفیت تمرکز یا به کیفیت تابش.

۱۶۹. مواد عالم که در ذات خود فاقد کمالات هستند چگونه و به چه کیفیت با کسب فیوضات، به کمال مطلق می‌رسند؟
۱۷۰. تعریف کلمات مفیض، فیض دهنده و مستفیض.
۱۷۱. کیفیت ارتباط نور با ماده.
۱۷۲. تفاوت بین جعل و ابداع و خلق.
۱۷۳. کیفیت ترکیب مواد اولیه که از ترکیب آنها املاح مختلف در ارتباط با یکدیگر قرار می‌گیرد تا از این ارتباط اجسام مختلف پیدا شود.
۱۷۴. «کان عرشه علی الماء» یعنی مرکز فرماندهی و سازندگی خداوند متعال روی آب قرار گرفت. منظور چیست؟
۱۷۵. اراده شما شعاعی از روح مجرد است یعنی این روح مجرد بر اعضا و اجزاء بدن شما مسلط است.
۱۷۶. کیفیت خلقت زمین و آسمان از بیان مولا ع.
۱۷۷. آیا خداوند ابتدا در کل آفرینش کره عظیمی به وجود آورده است و بعد آنها را به قسمت‌های کوچک و بزرگ تقسیم نموده یا هر کره را در جای خود ساخته است؟
۱۷۸. خداوند هفت آسمان و در برابر آن هفت زمین آفریده است.
۱۷۹. تفسیر «و السماء ذات الحبک» در سوره ذاریات در بیان طبقات هفتگانه زمین و آسمان.
۱۸۰. کلاس‌های هفت‌گانه تکاملی به نام آسمان‌های هفت‌گانه است.
۱۸۱. عالم خلقت از ابتدای پیدایش تا انتها که برای انسان قابل استفاده باشد هفت تحول پیدا می‌کند.
۱۸۲. چه عاملی یک چنین نظامی بین کرات و ستارگان به وجود آورده که نه به یکدیگر نزدیک می‌شوند و نه تصادف و تصادمی بین آنها واقع می‌شود و نه هم از یکدیگر دور می‌شوند تا نتوانند از آثار وجودی یکدیگر استفاده کنند؟
۱۸۳. تمامی کره زمین به کجا و به چه چیزی تکیه نموده است؟
۱۸۴. تفاوت عدم با اعدام.
۱۸۵. منظور از سماوات، عوالم آسمانی هستند.
۱۸۶. ستاره‌ها هر کدام در جای خود کره عظیمی و یا عالم بزرگی هستند که خداوند مخلوقات خود را در آن عوالم می‌آفریند و مانند کره زمین آنها را به ثمر می‌رساند.
۱۸۷. عامل اراده که روح استمساک است همان چیزی است که به عنوان مثال پرنده‌گان را در هوا و کره زمین را در مدار خود حفظ می‌کند.

۱۸۸. خداوند زمین را در شش روز خلق کرد و آسمان را در یک روز!
۱۸۹. خدا از رشد انسان‌ها و تکامل فکری آنها به طبقات آسمان و زمین تعبیر می‌کند و می‌فرماید: شش دوره بر انسانها گذشته است تا آنها را برای فراگیری علم و حکمت آماده کرده‌ام و بعد از این آمادگی در دوره هفتم به صورت هفت طبقه در آمده‌اند. هفت طبقه آسمان یعنی هفت کلاس تکاملی.
۱۹۰. کیفیت رشد انسان از بیان مولا ع .
۱۹۱. از افکار انسان‌های زمان که غالباً مخلوط به خرافات و عقیده‌های غیر واقعی است تعبیر به دخان می‌شود.
۱۹۲. ایمان به خداوند متعال به هفت سهم تقسیم شده است یعنی چه؟
۱۹۳. انسان‌ها گرچه از نظر جسمانی و بدنی از یکدیگر جدا هستند ولیکن از نظر روحی و فکری به شدت در حال ارتباط و اتصال به یکدیگر هستند.
۱۹۴. آیا روح در داخل بدن است تا بدن حجاب روح باشد یا بدن در داخل روح است تا روح حجاب بدن باشد؟
۱۹۵. امام صادق علیه السلام وقتی که مجردات را تعریف می‌کند می‌گوید مستتر غیر مستور. یعنی مجردات در آفرینش بدون پرده پنهانند. چه طور می‌شود یک حقیقتی بدون پرده پنهان بماند؟!
۱۹۶. ذرات ماده که در ذات خود انفصالی هستند به چه دلیل متصل به یکدیگر شده‌اند؟
۱۹۷. فرشتگان در اطوار مختلف قرار می‌گیرند نه در افراد مختلف.
۱۹۸. اطوار عبارت است از حالات و تظاهرات مختلف که بر یک حقیقت وارد می‌شود.
۱۹۹. فرشتگان با انسان‌ها چه فرقی دارند که بایستی انسان‌ها را سجده کنند و انسان آنها را سجده نکند؟
۲۰۰. اسم‌های مختلف فرشتگان مربوط به کارهای مختلفی است که به وسیله آنها انجام می‌گیرد.
۲۰۱. آیا فرشتگان پیام آور، به علم و دانش شخصی خود می‌گویند و به پیامبران می‌آموزند یا اسباب و ابزار دست خدا هستند؟
۲۰۲. خداوند ابا و امتناع دارد کاری را بدون اسباب و وسیله انجام دهد. بدون اسباب و وسیله، کارها نشدن دارد نه این که نکردن باشد.
۲۰۳. خدا که فعلی را انجام می‌دهد لازم نیست در خود حرکتی ایجاد کند تا اراده خود را به محیط آن ماده یا جسم برساند!
۲۰۴. فرشتگان کیستند و چیستند؟ اشخاصند که واسطه می‌شوند و یا اسباب و ابزارند که واسطه یا وسیله سازندگی می‌شوند و یا مصالح ساخت عالم و آدم هستند؟

۲۰۵. اگر انسان‌ها فقط به شناخت ماده و ظاهر عالم اکتفا کنند و بگویند هرچه هست همین ماده و مشتقات ماده است، از مسئله توحید غافل می‌مانند و هرگز نمی‌توانند خدا را بشناسند.
۲۰۶. اعتقاد به سه اصل طبیعت، ماوراء طبیعت، ذات مقدس خدا پایه ترقی و تکامل انسان است.
۲۰۷. حکمت اخراج آدم و حوا از بهشت.
۲۰۸. خداوند متعال برای آفرینش نه عوامل سازنده لازم دارد مانند کارگران نه هم اسباب و ابزار توسلی مانند اره و تیشه، بلکه فقط مواد و مصالح سازندگی لازم دارد.
۲۰۹. خداوند خود به قلب امام یا پیغمبر ارتباط و اتصال ذاتی و وجودی دارد. برای القاء کلام واسطه لازم ندارد پس چرا واسطه معرفی می‌کند و می‌فرماید: «نزل به الروح الامین علی قلبک».
۲۱۰. افراط و تفریط دانشمندان طبیعی و فلاسفه در شناخت مبادی آفرینش.
۲۱۱. تفاوت بین جعل بسیط و جعل مرکب.
۲۱۲. اثبات وجود دوگانه بودن اصل آفرینش.
۲۱۳. ترجمه و تفسیر مختصری از جملات مولا امیر المومنین علیه السلام در وصف فرشتگان.
۲۱۴. عرش حکومت خدا، ائمه اطهار هستند و این فرشته‌ها و انوار مجرده، بال و پر عرش خدا هستند.